

Այս վերլուծությունը պատրաստվել է Եվրոպական միության ֆինանսական աջակցությամբ, «Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն» ՀԿ-ի կողմից իրականացվող «Տեղեկատվության մատչելիություն և հետաքննական լրագրություն առավել իրազեկված քաղաքացիների համար» ծրագրով տրամադրված ենթադրամաշնորհի շրջանակում: Դրա բովանդակության համար պատասխանատվություն է կրում «Հայկական ճամբար» ՀԿ-ն և պարտադիր չէ, որ այն արտահայտի Եվրոպական միության և/կամ Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոնի տեսակետները:

Երևան քաղաքում տեղաշարժման դժվարություններ ունեցող անձանց համար տրանսպորտային ծառայությունները մատչելի դարձնելու նպատակով 2015-2016 թթ բյուջեից իրականացված ծախսերի մշտադիտարկման վերլուծություն

Վարդուհի Արամյան

Մամվել Ռոստոմյան

Նարեկ Բոցինյան

Սույն վերլուծության նպատակն է ուսումնասիրել և գնահատել 2014-2016թթ. Երևանի համայնքային բյուջեից ներքաղաքային տրանսպորտը հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի դարձնելու նպատակով կատարված ծախսերի արդյունավետությունը:

Վերլուծության առջև դրվել են հետևյալ խնդիրները.

1. Պարզել 2014-2016թթ. Երևանի համայնքային բյուջեից ներքաղաքային տրանսպորտը հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի դարձնելու նպատակով կատարված ծախսերի տեսակարար կշիռն ընդհանուր բյուջեում:
2. Պարզել 2014-2016թթ. Երևանի համայնքային բյուջեից ներքաղաքային տրանսպորտը հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի դարձնելու նպատակով կատարված ծախսերի դինամիկան:
3. Պարզել Երևանի ներքաղաքային տրանսպորտը հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի դարձնելու նպատակով կատարված ծախսերի փաստացի կիրառելիությունն ու արդյունավետությունը:

Ուսումնասիրության համար հիմք են հանդիսացել Երևանի համայնքապետարանի պաշտոնական կայքում տեղադրված բյուջեների տարեկան հաշվետվությունները, հարցումներին ի պատասխան համայնքապետարանից ստացված տեղեկատվությունը, «armeps.am» կայքում տեղադրված գնումների պայմանագրերը, «Երևան ավտոբուս» ՓԲԸ-ում կատարված դիտարկումները:

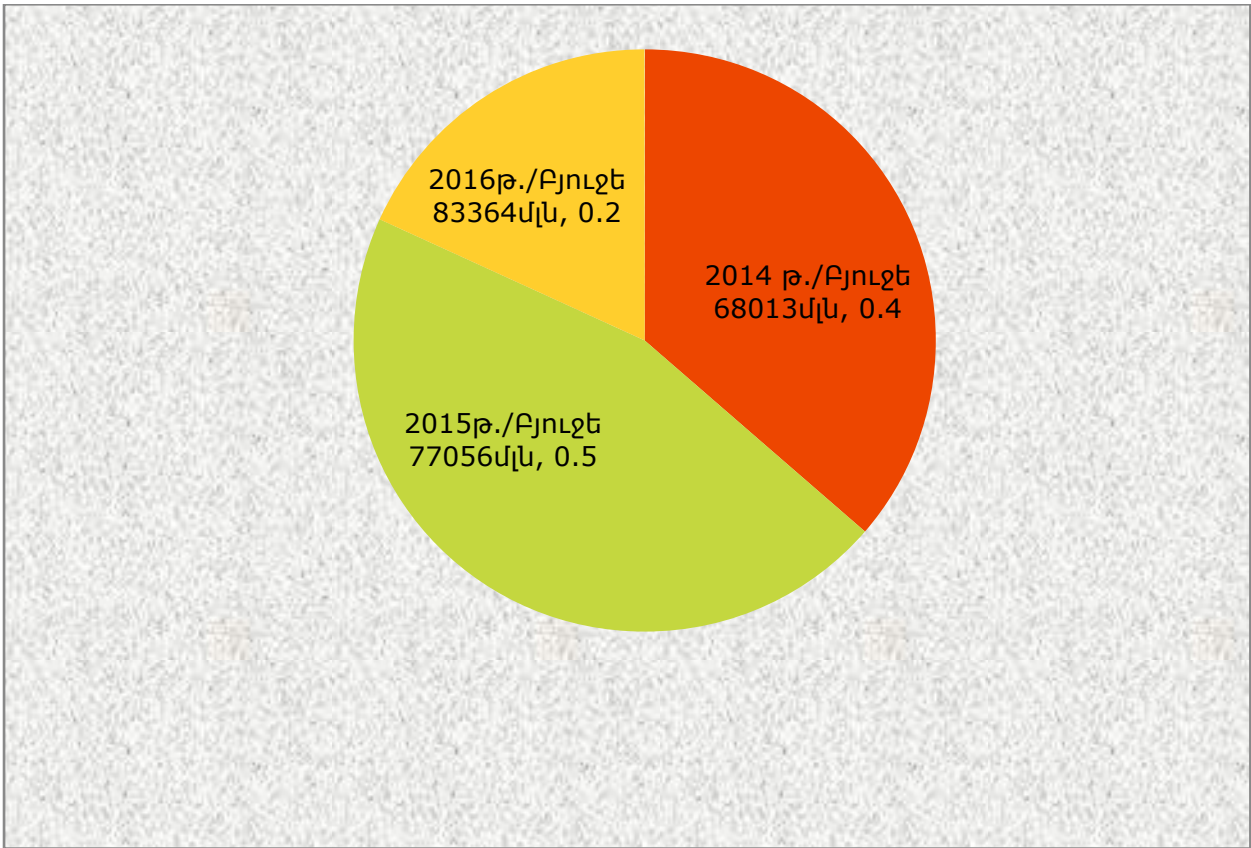
ԵՐԵՎԱՆԻ ՆԵՐՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՑԱՆՑԻ ՄԱՏՉԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ 2014-2016 ԹԹ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՅՈՒՋԵՈՒՄ

Համայնքային բյուջեի կառուցվածքում մատչելի հանրային տրանսպորտի ոլորտում կատարված ծախսերը 2014-2016 թթ. համապատասխանաբար կազմել են 0,04%, 0,05%, 0,02% ընդհանուր բյուջեից: Ինչպես տեսնում ենք, մատչելի հանրային տրանսպորտի ոլորտին համայնքային բյուջեից հատկացված միջոցները նվազել են մոտ 0.03%:

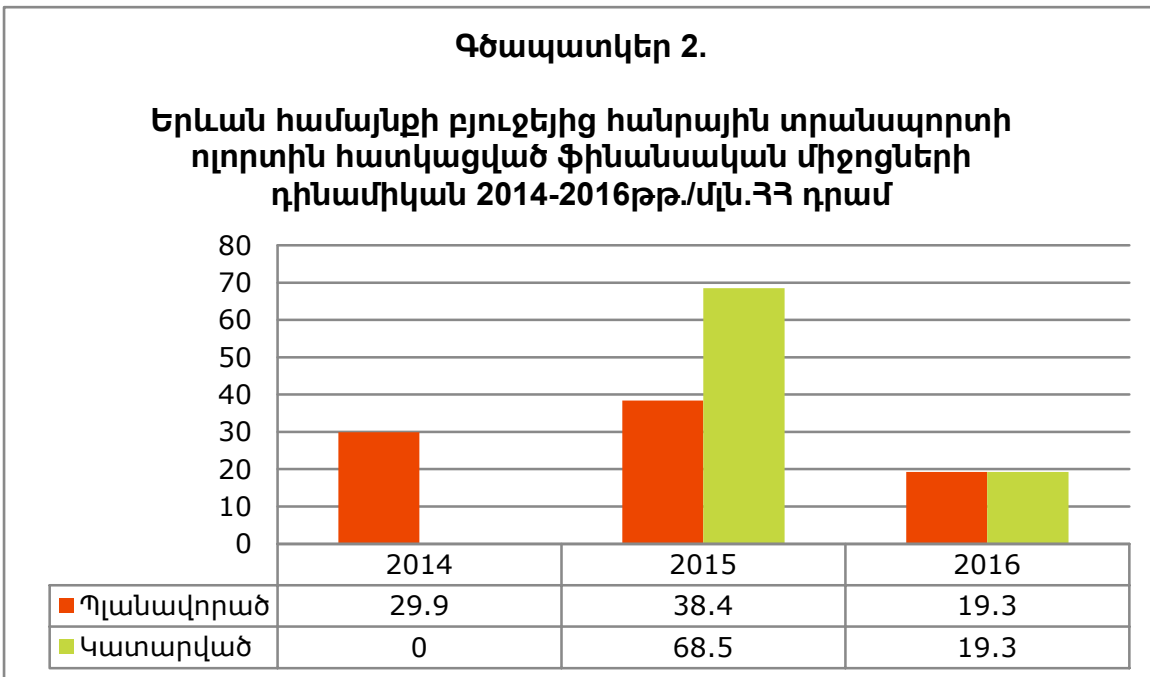
Դիտարկենք մատչելի հանրային տրանսպորտի ոլորտում կատարված ծախսերի տեսակարար կշիռը՝ Երևան համայնքի 2014-2016թթ. Բյուջեներում (տե՛ս Գծ.1)

Գծապատկեր 1

Մատչելի հանրային տրանսպորտի ոլորտում կատարված ծախսերի տեսակարար կշիռը՝ Երևան համայնքի 2014-2016թթ. Բյուջեներում

Դիտարկենք 2014-2016թթ. ոլորտում կատարված ծախսերի դինամիկան՝ բացարձակ ցուցանիշով (տե՛ս Գծ.2):

Գծապատկերից երևում է, որ վերջին 2016 թվականի հատկացումով համայնքային

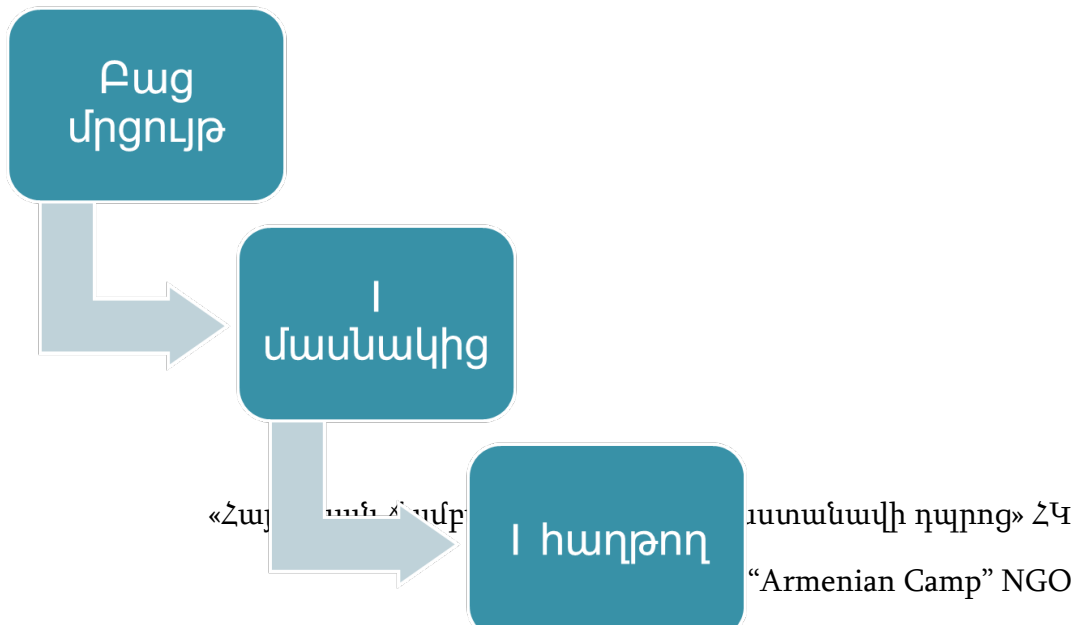
բյուջեից ավելի քիչ ֆինանսական միջոցներ են ուղղվել ներհամայնքային հանրային տրանսպորտի մատչելիության ապահովմանը: Հատկանշական է, որ 2015թ. պլանավորված ցուցանիշը 2014թ. նկատմամբ 22,1%-ով ավելի է: Ավելին, 2015թ. պլանավորված ցուցանիշը 128%-ով գերազանցում է 2014թ. կատարողականը, սակայն 2016թ. կատարողականը մոտ 350%-ով փոքր է 2015թ. տարեկան կատարողական ցուցանիշից, ինչը ցույց է տալիս ՏԻՄ բյուջեի անկատար պլանավորումը: Սա խոսում է համայնքային բյուջեի պլանավորման մեջ թերացման մասին: Այն կարող է պայմանավորված լինել պլանավորման մեթոդի ընտրությամբ կամ ոլորտային խնդիրներին և դրանց կարևորության աստիճաններին ոչ բավարար իրազեկ լինելու հանգամանքով:

2014-2016 ԹԹ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԲՅՈՒՋԵԻՑ ՀԱՇՄԱՆԴԱՍՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՆԵՐՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԸ ՄԱՏՉԵԼԻ ԴԱՐՁՆԵԼՈՒ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ԸՍՏ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐԻ, ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ

Ծախսերի արդյունավետությունը հասկանալու նպատակով դիտարկվել են 2014-2016թթ Երևանի համայնքապետարանի կողմից կազմակերպված գնումների գործընթացները, դրանց արդյունքները և փաստացի ձեռք բերված գույքն ու դրա կիրառելիությունը:

Երևանի համայնքապետարանը «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 20, 27 և 28 հոդվածների համապատասխան՝ սեփական կարիքների համար ՀՀ գնումների էլեկտրոնային միասնական համակարգով 2014-2016 թթ հայտարարել է գնումների բաց մրցույթ:

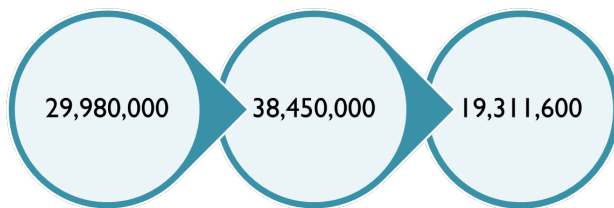
Բոլոր մրցույթներին մասնակցել և հաղթող է ճանաչվել միայն «Կամար» ՓԲԸ-ն:

«ԵՔ-ԲԸԱՊԶԲ-16/8» ծածկագրով բաց ընթացակարգով անցկացվող գնումների գնահատող հանձնաժողովին 2016 թվականի ապրիլի 7-ին ուղված գրության մեջ «Կամար» ՓԲԸ-ն նշել է՝ «Կամար» ՓԲ ընկերությունը քաղաքային ավտոբուսների վրա հատուկ վերելակային հարմարանքների տեղադրման համար առաջարկում է Չինական **Changzhou Xinder-Tech Electronics Co. LTD** ընկերության հատուկ **HIGER-KLQ6770G** տիպարի ավտոբուսի համար Երևանի համայնքապետարանի կողմից հաստատված տեխնիկական բնութագրի չափորոշիչներին համապատասխան նախագծված և արտադրված **WL-UVL/Under Vehicle Wheenlchair Lifts/-700II-S (695*1100)** սերիայի հատուկ վերելակ:»

Նույն գրության մեջ կազմակերպությունը նշում է, որ *արդեն իրենց կողմից տեղադրվել են 20 վերելակներ, որոնք հաջողությամբ շահագործվում են ավտոբուսների վրա:*

Ձեռք բերված վերելակների վճարումները ըստ փուլերի

Ըստ Երևանի համայնքապետարանի կողմից տրամադրված պաշտոնական տեղեկատվության «10» «հուլիսի» 2015 թ կնքված N «ԵՔ-ԲԸԱՊԶԲ-15/23» գնման պայմանագրի տեխնիկական պայմաններ հավելված 6-րդ կետում նշվում է . «Վերելակի տեղադրման ժամանակ *հաշվի առնել HIGER-KLQ6770G* մակնիշի ավտոբուսի կառուցվածքում կատարված փոփոխությունների անվտանգությունը և հուսալիությունը»

Սակայն «Երևանի ավտոբուս» ՓԲԸ-ում մեր կողմից իրականացված դիտարկումների և հարցազրույցների ժամանակ անձնակազմի ներկայացուցիչները նշել են, որ ի սկզբանե իրենք տեղեկացրել են Չինական ավտոբուսների արտադրող HIGER ֆիրմային նման փոփոխություններ կատարելու մտադրության մասին և նրանցից ստացել են բացասական եզրակացություն: Չինական գործարանը ավտոբուսների վրա

«Հայկական Կամփ» լուրի և աշխատանքների կայք» Հ. 1

«Հայկական ճամբար» լեզվի և առագաստանավի դպրոց» ՀԿ

“Armenian Camp” NGO

«Երևանի ավտոբուս» ՓԲԸ –ում դիտարկումների ժամանակ հարց ու պատասխանի միջոցով պարզ դարձավ, որ երբևէ 25 վերելակները միասին չեն շահագործվել երթուղում:

Եվ առհասարակ այս 5 տարիների ընթացքում շահառուները շատ քիչ են օգտվել վերելակներով կահավորված ավտոբուսներից:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Եզրակացություն 1

2014-2016թթ. Երևանի համայնքային բյուջեից հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար ներքաղաքային տրանսպորտը մատչելի դարձնելու նպատակով կատարված 87741600 ՀՀ դրամ ծախսը անարդյունավետ է եղել:

Առաջարկություններ

Սկսել ներքին հետաքննություն և պարզել, ծախսերի իրականացման, ո՞ր փուլում (պլանավորման, գնումների, վերահսկման, գնահատման) են տեղի ունեցել թերացումները, պարզել պատճառները:

Մինչև Երևան համայնքի ներհամայնքային հանրային տրանսպորտի նոր համակարգի ներդրումը, Երևան համայնքի 2019 և 2020 թթ բյուջեներով սահմանել ծախսային հոդվածներ 25 ավտոբուսները հնարավորինս մատչելի դարձնելու նպատակով այդ գործում սերտ համագործակցություն ապահովելով շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Եզրակացություն 2

2014-2016թթ. Երևանի համայնքային բյուջեից հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար ներքաղաքային տրանսպորտը մատչելի դարձնելու նպատակով կատարված ծախսերի և գործողությունների ազդեցության մշտադիտարկում և գնահատում չի իրականացվել:

Առաջարկություններ

Մշակել և կիրառել հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար ներքաղաքային տրանսպորտը մատչելի դարձնելու նպատակով նախկինում և պլանավորված ծրագրերի ազդեցության մշտադիտարկման և գնահատման պլան:

Երևան համայնքի ներհամայնքային հանրային տրանսպորտի նոր համակարգի մատչելիությունը պլանավորելու և ապահովելու ժամանակ իրականացնել կարիքի գնահատում և հաշվեի առնել շահառու խմբի դիտարկումներն ու առաջարկությունները: